

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3051/2021. (II. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.21.563/2019/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Karsai Dániel András ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Budapest Környéki Törvényszék 3.G.40.813/2017/18. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 20.Gf.40.096/2019/10-I. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.VI.21.563/2019/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó felperes vadgazdálkodással, vadgazdálkodási szolgáltatással foglalkozó gazdasági társaság, amelyet az állami tulajdonban álló alperes, a NEFAG Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zrt. alapított 1995-ben, abból a célból, hogy a kezelésében levő állami területen vadaskertet alakítson ki. Ennek kivitelezése előtt az alperes értékesítette üzlet részét a D. H. Kft.-nek – az indítványozó szerint – azzal az ígérettel, hogy az indítványozó megvalósíthatja és „örökösen” üzemeltetheti a vadaskertet.
- [4] Mindez ugyan a fenti formában nem valósult meg, de 1997. február 20-án négyoldalú megállapodás jött létre az indítványozó, az alperes, a D. H. Kft., valamint egy vadászati joggal rendelkező vadásztársaság között, hogy az indítványozó a területen vadaskertet létesíthet.
- [5] 2006. július 21-én a Nagykőrös térségében elterülő ingatlanok földtulajdonosai elhatározták, hogy a tulajdonukban álló földterületen vadászterületet kívánnak kialakítani, valamint hogy a vadászati jogot társult formában maguk gyakorolják. A vadászati hatóság 2006. október 4-én kelt határozatával a polgári jogi társaságként bejegyzett Nagykőrös és Térsége Földtulajdonosi Közösség (a továbbiakban: közösség) képviselőjeként a vadásztársaságot vette nyilvántartásba.
- [6] A vadásztársaság mint a vadászatra jogosultak képviselője, 2007. március 29-én kelt szerződéssel újabb 10 éves időtartamra a vadaskert fenntartásának, üzemeltetésének, a vadaskert területén lévő vadak vadászatának jogát bérbe adta az indítványozónak, aki a területen további beruházásokat végzett. Mindemellett a vadászterület vadászatra jogosultjaként a vadászati hatóság 2008. február 21-én kelt határozatával a közösséget vette nyilvántartásba, egyúttal a közösség üzemtervét 2019. február 28-ig jóváhagyta.
- [7] A vadászati hatóság 2017. február 28-án kelt határozatával a közösség és az alperes közötti haszonbérleti szerződést jóváhagyta és ennek alapján 2017. március 1-től az alperest mint haszonbérletet, a vadászati jog jogosultjaként nyilvántartásba vette.
- [8] Az alperes 2017. március 13. napján kelt levelében arról tájékoztatta az indítványozót, hogy a vadászterületet a vadásztársaságtól átveszi, és mint a vadászterület új vadászatra jogosultja el kíván számolni, illetve nem áll szándékában további szerződést kötni az indítványozóval.
- [9] A vadásztársaság az üzemeltetéséből fakadó, alperessel szemben fennálló elszámolási igényét az indítványozóra engedményezte, amelyre tekintettel az indítványozó egyeztető tárgyalásokat kezdett az alperessel. A tárgyalások nem vezettek eredményre, ezért az indítványozó pert indított az alperessel szemben. Keresetében mintegy 102 millió Ft megfizetésére kérte őt kötelezni elsődlegesen elszámolás, másodlagosan kártérítés jogcímén, ezt meghaladóan biztatási kár jogcímén 12 millió Ft megfizetését igényelte.

- [10] A Budapest Környéki Törvényszék 2018. december 5. napján kelt 3.G.40. 813/2017/18. számú ítéletével a keresetet elutasította. Az elsőfokú bíróság elődlegesen azt vizsgálta, hogy az indítványozó a követelését a korábbi vadászatra jogosulttól szerezte-e, annak jogutódjának tekinthető-e. Megállapította, hogy a vadászati hatóság 2008. február 21-én kelt határozatával a közösséget vette nyilvántartásba vadászatra jogosultként. Rámutatott, hogy a vadásztársaság a vadászatra jogosult közösség képviselője volt ugyan, de saját személyében vadászati joggal nem rendelkezett. Kiemelte, hogy az indítványozó a per során nem tudta bizonyítani olyan kötelmi jogviszony létét, amely alapján a vadásztársaság a vadászatra jogosultságot megszerezte volna, illetve nem állt rendelkezésre olyan hatósági határozat sem, amely vadászatra jogosultként a vadásztársaságot nyilvántartásba vette volna. A törvényszék szerint a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 16. § (3) bekezdéséből fakadó elszámolási igénye az alperessel szemben csupán a közösségnek lehetett. Ebből következően az indítványozó a vadásztársasággal kötött engedményezési szerződésére alapítottnak akár elszámolási, akár kártérítési igényt alperessel szemben nem érvényesíthetett. A biztatási kár vonatkozásában támasztott igényét a bíróság szintén megalapozatlannak találta.
- [11] Az indítványozó fellebbezésére másodfokon eljáró a Fővárosi Ítéltábla 2019. május 30-án kelt 20.Gf.40.096/2019/10-I. számú ítélete az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, mind a megállapított tényállással, mind az ítélet indokolásával érdemben egyetértett. Megállapította, hogy a per szempontjából releváns első üzemtervi ciklus 2008. február 1-től 2017. február 28. napjáig tartott, mely időszak alatt a Vtv. 6. § (2) bekezdése alapján a közösség volt a vadászatra jogosult, így a (3) bekezdés szerinti elszámolási igénye az alperessel szemben neki lehet és a vadásztársasággal kötött engedményezési szerződésére alapítottnak az indítványozó elszámolási igényt alperessel szemben nem érvényesíthetett.
- [12] Az ítéltábla részletesen indokolta, hogy az indítványozó által előterjesztett okirati bizonyítékok milyen okból nem vehetők figyelembe. A másodfokú bíróság alapvetően egyetértett az elsőfokú bíróság kártérítés körében tett megállapításaival is, utalt arra, hogy az indítványozó perbeli legitimációval nem rendelkezett.
- [13] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmére eljáró Kúria 2020. április 28-án kelt Pfv.VI.21.563/2019/5. számú ítélete a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria álláspontja szerint is egyértelműen megállapítható volt az okiratokból, hogy a vizsgálandó időszakban nem a vadásztársaság volt a vadászati jogosultként nyilvántartásba vett személy. Az, hogy ennek mi volt az oka, miért döntött így a közösség, vagy ha ez nem felelt meg az akaratuknak, akkor miért nem éltek jogorvoslati lehetőségükkel, nem erre a perre tartozik. Ugyancsak nem értékelhető, hogy a perben nem álló vadásztársaság és az indítványozó mikor állapodott meg, illetve a vadásztársaság megfelelően járt-e el. A felülvizsgálati kérelemben felvetett kérdésekben az indítványozó esetleges tévedését nem az alperes okozta. A Kúria kiemelte, hogy a vadásztársaság és nem a bejegyzett vadászatra jogosult közösség engedményezte a követelését az indítványozóra, így nincs jelentősége annak, ha a vadásztársaság esetlegesen jogosult volt a vadászatra valóban jogosult képviselőre, mert a szerződést nem képviselőként, hanem a maga nevében kötötte.
- [14] A Kúria szerint az eljáró bíróságok nem az indítványozó perképességének hiányát állapították meg, hanem azt, hogy mivel sem az indítványozó, sem az engedményező nem volt a vadászterület korábbi haszonbélője, illetve a vadászati jog jogosultja, az indítványozó nem jogosult a Vtv. szerinti elszámolást követelni az alperestől, erre az igényre nem rendelkezik perbeli legitimációval.
- [15] A Kúria az irányadó bírói gyakorlatra való hivatkozással nem vizsgálta az indítványozó azon kérelmét, hogy a Vtv. 9. § (4) bekezdése alapján a perbeli vadaskertben tartott vadak az indítványozó tulajdonában állnának, mivel ezen érvelését az első- és másodfokú eljárásban nem terjesztette elő és ez egyébként új kereseti kérelmet jelentene.
- [16] 2.2. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére és XIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt a megjelölt ítéletekkel szemben.
- [17] Érvelése során felhívta az Emberi Jogok Európai Egyezménye 1. és 6. cikkét, és utóbbival kapcsolatban idézett az Emberi Jogok Európai Bíróságának több döntéséből is, ugyanakkor az állított alapjogsérelmét nem ezekből vezette le, az Egyezmény sérelmét nem állította.
- [18] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] körében az indítványozó a bírósághoz fordulás jogának, illetve az indokolt bírói döntéshez való jogának sérelmét állította. Álláspontja szerint a bíróságok tévesen jutottak arra a következtetésre, hogy nincs perképessége, mert a közösség nyilvánvaló akaratából járt el képviselőként a vadásztársaság, a vele kötött engedményezési szerződés így jogszerű és végrehajtható. Érvelése szerint a Kúria a felülvizsgálati kérelmet nem valós tartalma alapján vizsgálta és bírálta el,

indokolása iratellenes, tartalmi és terjedelmi okokból sem felel meg az indokolt bírói döntés alkotmányos követelményének. Az indítványozó vitatta a Kúria azon megállapítását, hogy az általa telepített vadállomány megterítésére vonatkozó igényét az eljárás korábbi szakaszában ne terjesztette volna elő.

- [19] Az indítványozó úgy véli, hogy a bíróságok „túlzott formalizmus és önkényes jogértelmezésük” következtében megfosztották perbeli legitimációjától, ezért elszámolási jogát nem tudta érvényesíteni, ami az Alaptörvény XIII. cikk (1) sérelmét is okozta. Az indítványozó hangsúlyozta, hogy nem a kártérítéshez való jogát kívánja a tulajdonhoz való jog keretein belül érvényesíteni, hanem azt kifogásolja, hogy az őt a Vtv. alapján megillető elszámolás a bíróságok önkényes eljárása és jogalkalmazása miatt nem történhetett meg.
- [20] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján elsőként azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [21] 3.1. Az indítványozó jogi képviselője az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be, elektronikus úton. Megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntéseket, valamint kifejezett kérelmet terjesztett elő a sérelmezett ítéletek megsemmisítésére, megjelölte továbbá az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, kifejtette a sérelmének lényegét, valamint azok alkotmányjogi indokolását. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [22] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [23] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését – különösen, ha az értelmezés a Kúria határozatában jelenik meg – el kell ismernie [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]].
- [24] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy alkotmányjogi panasz alapján eljárva csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.” [3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]]
- [25] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy mind a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, mind a tulajdonhoz való jog sérelmével kapcsolatosan a panasz nem alkotmányossági, hanem – tartalmilag azonos érvek alapján – törvényességi kérdésekre vonatkozik. A bíróságok a szerződés és a relevánsnak tekintett okiratok, az irányadó hatósági határozatok és a Vtv. szabályainak értelmezésével, részletes indokolás mellett jutottak arra – az indítványozó által önkényesnek vélt – egybehangzó következtetésre, hogy az indítványozó engedményezés útján elszámolási igényt az alperessel szemben nem támaszthatott.
- [26] Az Alkotmánybíróság a bírói indokolás terjedelmével kapcsolatos aggályokkal összefüggésben arra emlékeztet, hogy „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik [...] az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” [30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]], illetve „[a]z Alkotmánybíróság tehát a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését” [3127/2019. (VI. 5.) AB végzés, Indokolás [29]].
- [27] A fentiekből kitűnik, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bírói mérlegelés, bizonyítékértékelés és törvényértelmezés helyességét, valamint a bíróságok által mindezekből levont következtetéseket vitatja. Az indítványozó összességében a rendes bíróságok jogalkalmazását vonja kritika alá és valójában nem alkotmányossági szempontból kérte az ítélet megsemmisítését, hanem azt kívánja elérni, hogy az alapeljárásban elfoglalt bírói álláspontot szakjogi felülmérlegeléssel változtassa meg az Alkotmánybíróság.

- [28] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére, azt visszautasította.

Budapest, 2021. február 2.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1324/2020.

• • •